

Kultur- och fritidsplan 2023 - 2026

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	2
2	SYFTE	2
3	MÅL	2
4	KULTUR OCH FRITID, VAD ÄR DET?	3
4.1	KULTUR.....	3
4.2	FRITID	3
5	DROGFRI KULTUR- OCH FRITID	3
6	KULTUR, FRITID OCH HÄLSA	4
7	IDROTT, KLIMAT OCH MILJÖ	4
8	JÄMSTÄLLDHET, JÄMLIKHET OCH MÅNGFALD	5
9	SAMVERKAN	5
9.1	SAMVERKAN UNGDOMSGÅRD.....	5
9.2	SAMVERKAN BESÖKSNÄRINGEN	5
9.3	SAMVERKAN SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN	5
9.4	SAMVERKAN SKOLA OCH FÖRSKOLA.....	5
10	NATIONELLA OCH REGIONALA UTGÅNGSPUNKTER	6
10.1	AGENDA 2030 OCH DE GLOBALA MÅLEN	6
10.2	BARNKONVENTIONEN	6
10.3	KONVENTIONEN OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING.....	6
10.4	NATIONELLA KULTURPOLITISKA MÅL.....	7
10.5	UNGDOMSPOLITISKA MÅL	7
10.6	NATIONELLA IDROTTSMÅL IDROTTSRÖRELSENS - "STRATEGI 2025"	8
10.7	VÄSTRA GÖTALANDS KULTURSTRATEGI OCH REGIONAL KULTURPLAN.....	8
10.8	REGIONAL BIBLIOTEKSPLAN	9
10.9	KULTURPLAN BORÅSREGIONEN SJUHÄRADS KOMMUNALFÖRBUND.....	9
11	KULTUR- OCH FRITIDSPLANENS KOPPLINGAR TILL KOMMUNALA STYRDOKUMENT	10
12	BOLLEBYGD KOMMUNS VISION 2035	10
13	KULTUR OCH FRITIDS ÖVERGRIPANDE MÅL	11
14	KULTUR OCH FRITIDS VERKSAMHETSOMRÅDEN	11
14.1	VERKSAMHETSOMRÅDE ALLMÄNKULTUR	11
14.1.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	11
14.2	VERKSAMHETSOMRÅDE STUDIEFÖRBUND	11
14.2.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	11
14.3	VERKSAMHETSOMRÅDET BARN OCH UNGDOMSKULTUR	12
14.3.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	12
14.4	VERKSAMHETSOMRÅDEN FOLKBIBLIOTEK OCH SKOLBIBLIOTEK.....	12
14.4.1	<i>Folkbibliotek</i>	12
14.4.2	<i>Skolbibliotek</i>	12
14.5	VERKSAMHETSOMRÅDE KULTURSKOLAN.....	13
14.5.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	13
14.6	VERKSAMHETSOMRÅDE FRITID	13
14.6.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	13
14.7	VERKSAMHETSOMRÅDET LOVAKTIVITETER.....	13
14.7.1	<i>Utvecklingsområden och målsättning</i>	14
15	UPPFÖLJNING	14

1 Inledning

Grunden för kulturen och fritiden är enskilda människors intresse. Alla kommunens invånare ska därför erbjudas möjlighet att få utöva, delta i och uppleva olika former av kultur och fritid. Verksamheterna ska uppmuntra och stimulera ideella krafter, stödja utvecklingen av mötesplatser och ge möjligheter till möten med det professionella. Arrangemang som till exempel bokprat, sagostunder, författarbesök, teater, föreläsningar, musikprogram, drogfria arrangemang för ungdomar och utställningar ska regelbundet anordnas.

Aktiviteter inom kultur och fritid skapar förutsättningar för delaktighet, individuell utveckling, fantasi, självständigt tänkande, empati, respekt för andra och större förståelse för omvärlden. Därför är det särskilt viktigt att alla barn och ungdomar under uppväxten regelbundet får lika möjligheter att möta ett rikt utbud av kultur och möjligheten att själva få skapa. Lika så att alla barn och ungdomar har rätt till en aktiv fritid. Kulturskolan och folkbiblioteket fungerar som en bas för att stimulera barn och unga att delta i kommunens kulturliv och har stor betydelse för barns och ungas utveckling och trivsel.

Kultur- och fritidsplanen är den första i sitt slag för Bollebygds kommun. Syftet med planen är att ange riktningen för kommunens kultur- och fritidsarbete de kommande åren. I Bollebygds kommun har utbildningsnämnden det politiska ansvaret för verksamheter inom kultur- och fritidsområdet. I enheten kultur och fritid ingår bibliotek, skolbibliotek, kulturskola, fördelning av föreningsbidrag samt föreningsutveckling.

Kultur- och fritidsverksamheten är i huvudsak helt frivillig för kommunerna att bedriva. Någon statlig reglering genom lagar och föreskrifter förekommer i princip inte, med undantag av bibliotekslagen. Med denna bakgrund är det särskilt viktigt med en antagen kultur- och fritidsplan som en kommunal målsättning för just dessa frågor. Kommunen är en viktig aktör och initiativtagare när det gäller utveckling av kultur och fritidsutbudet. Samverkan sker inom kommunens verksamheter och med medborgare, civilsamhälle, näringsliv och andra som vill utveckla ett hållbart och attraktivt kultur- och fritidsutbud som en del av arbetet med att skapa en god livsmiljö för samtliga invånare i kommunen.

Kultur- och fritidsplanen är framtagen tillsammans med utbildningsnämnden och dess presidium samt civilsamhället. Planen bygger till stor del på de workshops som genomfördes våren 2022.

2 Syfte

Syftet med planen är att formulera en gemensam vilja kring våra kultur- och fritidsfrågor, ta tillvara de resurser som finns i kommunen samt skapa en beredskap för framtiden och stimulera till utveckling.

3 Mål

Kultur- och fritidsplanen anger kommunens målsättningar för de medel som avsätts för kultur- och fritidsområdet och fungerar på så vis som planeringsunderlag för politiker och tjänstepersoner. Planen redovisar de områden som anses särskilt viktiga att vidareutveckla inom kommunens framtida kultur- och fritidssatsningar.

4 Kultur och fritid, vad är det?

"De färdigheter som vi behöver lära våra barn är värderingar, tro, självständigt tänkande, lagarbete och omsorg om andra. Det lär man sig inte teoretiskt. Det är därför vi ska lära våra barn sport, musik, målning, konst – för att se att vi människor är olika. Allt vi lär oss ska vara skilt från vad maskiner kan göra." Fritt översatt från Jack Ma, kinesisk grundare av Alibaba Group Holding Limited, affärsmagnat och filantrop. World Economic Forum, Davos 2018.

4.1 Kultur

Ordet kultur kommer från latinets cultura som betyder ungefär 'bearbetning', 'odling' och 'bildning' och som i sin tur härstammar från colo 'odla'. Begreppet har fått en väldigt vid betydelse och avser i vid bemärkelse all mänsklig aktivitet. Kultur har dock främst två betydelser: andlig (konstnärlig) odling eller socialt överförda levnadsmönster. Inom kulturgeografi används den bredare betydelsen som all mänsklig aktivitet.

Kultur definieras även som livsmönster till exempel språk, konst, värderingar och institutioner hos en population som överförs socialt från generation till generation. Kultur har kallats "levnadssättet hos ett helt samhälle". Som sådant inkluderar det beteendemönster, seder, klädsel, religion, ritualer, lekar, normer för lagar och moraliska system, liksom trossystem och konstarterna. Kultur refererar ofta till en universell mänsklig kapacitet för att klassificera och kommunicera erfarenheter materiellt och symboliskt. Den höga kulturella förmågan har betraktats som en definierande egenskap hos människan.

I samtal med civilsamhället definieras de kultur som mötet mellan människor, utbyte av kunskap och traditioner. Upplevelser som berikar och utvecklar oss som människor nämns också. Kulturen kan skapa förståelse mellan generationer, ursprung med mera. Kulturen kan binda oss samman, men också skapa avstånd mellan människor.

4.2 Fritid

Fritid kallas den del av dygnet och veckan som inte upptas av arbete, måltider eller sömn. Fritid är således i strikt mening all den tid som en person förfogar över själv. I praktiken är den upplevda fritiden avsevärt mindre när en stor del av tiden åtgår för hushållsarbete och resande till och från arbete eller fritidsaktiviteter. Fritidsbegreppet kom till i samband med industrialiseringen. Tidigare hade jordbrukssamhället inte innehållit tid för någon "fritid".

Föreningar med flera i Bollebygd definierar fritid som den tid man inte arbetar eller studerar. Vad fritiden är i regel självvalt, det vill säga ingen annan styr över ens fritidsaktiviteter. Vad som upplevs som fritid för en person kan upplevas som arbete/studier av en annan. "Fri tid", tid vi inte måste fylla med "måsten" eller arbete/studier.

5 Drogfri kultur- och fritid

För många barn är föreningen, näst efter hemmet och skolan, den viktigaste basen för en trygg uppväxt. Ledaren/tränaren är en viktig social förebild. Ledarens/tränarens förhållningssätt till bland annat alkohol och tobak kan påverka värderingar som barnen och ungdomarna bär med sig. Det är bra om ungdomarna utan att använda alkohol får lära sig prata med killar/tjejer, dansa, fira segrar, sörja förluster, vara på läger och umgås med andra. För barn och ungdomar som växer upp i en otrygg hemmiljö står ledaren/tränaren ofta för en trygghet som saknas. Föreningen ska vara en plats där barn och ungdomar ska kunna lita på de vuxna.

Alkoholen påverkar den egna upplevelseförmågan samt gruppens sammanhållning och laganda och konsumtion av alkohol ger försämrade idrottsresultat. Idrotten får stöd från samhället och i det stödet ingår det att arbeta drogförebyggande. Miljön för barn och ungdomar måste vara

trygg och säker. Berusade/bakfulla ledare eller ungdomar ökar risken för osämja, olyckor, skador eller att andra negativa händelser inträffar. Därför är det viktigt att miljön omkring föreningen är alkoholfri så långt upp i åldrarna som möjligt. Detta kan möjliggöras genom att föreningarna arbetar fram riktlinjer eller policyer om en drogfri kultur- och fritid.

Droger är substanser som är sinnesförändrande och/eller beroendeframkallande. Enligt denna definition ingår följande:

- Tobak
- Alkohol
- Narkotika
- Lättflyktiga lösningsmedel och gas (sniffning)
- Dopningspreparat (Ex. Anabola androgena steroider)
- Vissa läkemedel

6 Kultur, fritid och hälsa

Forskning visar på tydliga samband mellan kultur och hälsa. Kultur ger upplevelser, insikt, delaktighet och inflytande i samhället och kan på så sätt motverka och förebygga ohälsa. Positivt engagemang är en friskfaktor och möjligheter att påverka sitt liv har betydelse för hälsan. Att öka människors delaktighet, att ge medel för människor att uttrycka sin mening, att påverka, ifrågasätta och förändra är därför centralt. De levnadsvanor och mönster som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet. Att tidigt skapa goda kulturvanor kan därför ses som en investering i god hälsa. Kulturella aktiviteter kan fungera förebyggande och skydda mot ohälsa av olika slag, vilket är viktigt för att skapa ett åldrande med livskvalitet. Äldre människors deltagande i kulturverksamheter bidrar till ökade sociala kontaktytor och har en positiv effekt på hälsan.

All form av rörelse kan påverka vår hälsa positivt. Vi blir piggare, starkare och minnet kan förbättras. Dessutom sover vi bättre. När vi börjar träna regelbundet ökar hjärnans prestationsförmåga. Enligt nya amerikanska riktlinjer får vi också bättre impulskontroll och mindre ångest. När vi rör på oss regelbundet minskar risken att bli sjuk i de allra flesta folksjukdomarna, exempelvis: hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, cancer och olika typer av benbrott.

7 Idrott, klimat och miljö

En av vår tids största utmaningar är att skapa ett hållbart samhälle där vår livsstil inte bidrar till negativa klimat- och miljöeffekter. Idrott kan både vara avlastande och belastande för klimat och miljö. Idrottsanläggningar och idrottsmiljöer har i många fall en positiv effekt på miljön, när det kommer till bevarande av natur- och kulturvård, samt skapande och bevarande av grönytor. Friluftsliv är klimatsmart och hållbart eftersom anläggningarna kan skapas utan större inverkan på klimat och miljö.

Till de negativa aspekterna hör anläggningars påverkan på luft, mark och vatten. Denna påverkan sker bland annat genom transporter till och från anläggningar, val av byggmaterial vid nybyggnationer, val av energikällor för drift av anläggningar och val av material för verksamheterna. Dessa negativa aspekter kan dock påverkas och minimeras genom goda och väl genomarbetade val.

Tillgången till busskommunikationer mellan kommundelarna påverkar i hög grad invånarnas tillgång till idrottsanläggningar. Om möjligheten att exempelvis att åka buss till och från aktiviteten är begränsad, medför det att bilen måste användas i större utsträckning.

Korta resor inom kommunen sker oftast mellan hemmet och affären, skolan, arbetet eller fritidsaktiviteten. Det görs dagligen många resor till och från idrottsanläggningar. Om resorna görs med bil medför det en negativ klimatpåverkan. Ett utbyggt gång- och cykelnät ökar däremot möjligheterna att gå eller cykla till idrottsanläggningarna, vilket är positivt för både miljön och hälsan.

8 Jämställdhet, jämlikhet och mångfald

Alla invånare har inte samma förutsättningar att vara med i de kultur- och föreningsaktiviteter som finns. Bollebygds kommun ska arbeta för att alla ska ha samma möjlighet att delta på sina villkor. Det är i mötet med andra som vi lär känna och får respekt för varandras kultur och historia.

Bredden på aktiviteter gynnar mångfalden. Möjligheten till att kunna välja fritidsaktivitet efter intresse och förutsättning medför att fler blir och kan ha en aktiv fritid. Det skapar också en mer jämställd och jämlik fritid för de som bor i kommunen.

9 Samverkan

En stor framgångsfaktor och god utveckling av verksamheterna inom Kultur och fritid bygger till stor del på samverkan, både internt med övriga förvaltningar och externt med föreningar, studieförbund, olika näringar med flera.

9.1 Samverkan ungdomsgård

Alla ungdomar vill eller har av olika anledningar inte möjlighet att delta i föreningslivet. Genom ungdomsgårdens verksamhet finns det en möjlighet för dem att få en aktiv fritid, ett sammanhang. Ungdomsgården har också möjlighet att fånga upp intressen bland ungdomarna och vara en del i att utveckla dessa. Samverkan mellan ungdomsgården och kultur- och fritid är viktig. Denna samverkan kan se ut på olika sätt. Exempelvis genom att skapa olika prova-på aktiviteter på ungdomsgården.

9.2 Samverkan besöksnäringen

Besöksnäringen utgör basen i att få besökare till Bollebygd. Genom att samverka med besöksnäringen, så finns möjligheten att utveckla kommunens kultur- och fritidsarbete. Samverkan kan innebära gemensamma arrangemang, projekt med mera. En samverkan som gynnar kommunen, besöksnäringen samt utbudet av kultur- och fritid i kommunen.

9.3 Samverkan samhällsbyggnadsförvaltningen

I Bollebygds kommun är det samhällsbyggnadsförvaltningen som sköter och utvecklar kommunens badplatser, idrottshallar/platser, grillplatser med mera. Detta gör att förvaltningen är en viktig part att samverka med. Kultur- och fritid ansvarar för uthyrningen av idrottshallar och samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar skötsel och underhåll.

9.4 Samverkan skola och förskola

Barn tillbringar en stor del av dagen i skolan eller förskolan. Detta gör att skola och förskola är viktiga parter att samverka med. Samverkan sker redan idag genom skolbiblioteken, folkbiblioteket, kulturskolan. Samverkan mellan kultur- och fritid, skola och förskola kan utvecklas på fler plan såsom exempelvis gemensamma projekt, arrangemang och gemensam kompetensutveckling.

10 Nationella och regionala utgångspunkter

Det finns en rad olika nationella, regionala och delregionala planer, lagar, strategier, mål med mera som kommunen ska eller bör förhålla sig till när det gäller kultur och fritid.

10.1 Agenda 2030 och de globala målen

De 17 globala målen antogs av världens ledare 2015. Målen ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder. Alla mål är viktiga för att skapa en hållbar utveckling, och målen är odelbara och integrerade. Flera av målen är beroende och direkt kopplade till varandra, vilket innebär att om vi bidrar till framgång för ett av målen ger det positiva effekter på andra mål.

Flera av målen har direkt eller indirekt koppling till kultur- och fritid. Flera av målen påverkar också framtida arbete. Mål som är kopplade till kultur- och fritid är bland annat:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 3: Jämställdhet
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

10.2 Barnkonventionen

Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 och vi har haft förpliktelser att följa konventionen sedan dess. Från och med januari 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter även svensk lag, vilket ytterligare stärker barnets rättigheter. Konventionen definierar barn som varje människa under 18 år. Barnkonventionen talar om vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i hela världen. Definitionen ska gälla i alla samhällen, oavsett kultur, religion, etnicitet, funktionshinder eller andra särdrag.

FN har valt ut fyra artiklar som fungerar som grundprinciper. Tillsammans formar de en attityd till barn som kan beskrivas som konventionens barnsyn.

- Artikel 2: Icke diskriminering
- Artikel 3: Barnets bästa i främsta rummet
- Artikel 6: Rätten till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12: Rätten till delaktighet och inflytande

Barnkonventionens 54 artiklar skapar tillsammans en helhet. Några artiklar som berör kultur- och fritidsområdet dagligen är:

- Artikel 15: Barn har rätt att delta i föreningar och fredliga sammankomster.
- Artikel 23: Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp till att aktivt delta i samhället.
- Artikel 31: Barnet har rätt till lek, vila, fritid och rekreation samt fritt delta i det kulturella livet.

10.3 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹ har alla rätt att leva ett självständigt liv och delta i samhället på lika villkor. Funktionshinderspolitiken handlar om att skapa ett samhälle med full delaktighet och att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning.

¹ Konventionens fullständiga namn är ”Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och fakultativt protokoll till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning”. Regeringen beslutade den 15 mars 2007 att underteckna konventionen och det fakultativa protokollet.

Främst berörs kultur- och fritidsverksamheten av: artikel 9, Tillgänglighet. Artikeln belyser att ändamålsenliga åtgärder görs för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik. Samt artikel 30, Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott. Vilket innebär att personer med funktionsnedsättning ska på lika villkor som andra delta i kultur och idrottslivet och ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning möjliggör tillgång till exempelvis teatrar, bibliotek, idrottshallar med flera.

Kommunens ska vidta ändamålsenliga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.

För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra delta i rekreations- och fritidsverksamhet och idrott, ska kommunen bland annat uppmuntra och främja deltagande i största möjliga utsträckning. Säkerställa att personer med funktionsnedsättning har möjlighet att organisera, utveckla och delta i idrott och rekreation som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning samt att säkerställa att barn med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra barn att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott.

10.4 Nationella kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen 2009. Målen ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och regioner. Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

10.5 Ungdomspolitiska mål

Ungdomspolitikens mål är att alla ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Med goda levnadsvillkor menas att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor med utgångspunkt i ungdomars rätt att komma i åtnjutande av de mänskliga rättigheterna såsom de uttrycks i grundlagarna och i Sveriges konventionsåtaganden på området. Individerna ska ha tillgång till utbildning, arbete, bostad, hälsa, trygghet, kultur, fritid, sitt språk, möjlighet till delaktighet och inflytande samt ett liv fritt från diskriminering.

Med makt att forma sina liv menas att alla ungdomar ska kunna bli delaktiga och inkluderas utifrån sina olika förutsättningar, önskemål och behov, att alla ungdomar oberoende av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder har samma möjligheter till utveckling och att kunna vara självständiga, göra självständiga val och kunna ta ansvar för sina handlingar.

Med inflytande över samhällsutvecklingen menas att det ska vara en uttalad målsättning att ungdomar ska finnas med i samhällsbygget och att ungdomar har en uttalad rätt till inflytande. Ungdomars kunskaper, erfarenheter och värderingar måste tas tillvara som en resurs och beaktas för att en hållbar samhällsutveckling ska uppnås.

10.6 Nationella idrottsmål Idrottsrörelsens - "Strategi 2025"

Riksidrottsförbundet har antagit en vision för idrottens utveckling och en strategi för genomförande. Idrottspolitikerna ska sträva efter att uppmuntra och ge möjligheter till barns, ungdomars och vuxnas motion och idrott i syfte att främja en god folkhälsa. En viktig utgångspunkt för politiken är att alla oavsett ålder, kön, sexuell läggning samt social, etnisk och kulturell bakgrund och eventuell funktionsnedsättning ska vara lika välkomna i den idrottsliga gemenskapen.

Syftet med strategin är att skapa en hållbar och långsiktig utveckling för idrotten att anpassa idrottsrörelsen till dagens förutsättningar. Strategin har även utvecklats för att komma till rätta med faktorer inom idrottsrörelsen som bidragit till exkludering, till exempel tävlingsmoment, tidiga elitsatsningar och bristande jämställdhet. Arbetet handlar om att öka demokratiseringen inom idrottsrörelsen och göra den tillgänglig för alla.

Förändringen innebär att alla oavsett ålder och ambitionsnivå har möjlighet att idrotta i förening under hela livet. I den förändrade idrottsrörelsen finns en koppling mellan bredd- och elitidrott men verksamheten kompletteras med en utvecklad verksamhet för människor under hela livet. Den nya idrottsrörelsen kan därför illustreras som en rektangel. Utvecklingen kännetecknas av, så många som möjligt, så länge som möjligt i en så bra verksamhet som möjligt.

Idrottsrörelsen har beslutat om fem övergripande mål inom fyra strategiska områden:

- Livslångt idrottande
 - Svensk idrott ska vidareutveckla verksamheten så att barn, unga, vuxna och äldre väljer att idrotta i förening under hela livet.
 - Svensk idrott ska nå fler idrottsliga framgångar internationellt.
- Idrottens värdegrund är vår styrka
 - Alla lever och leder enligt svensk idrotts värdegrund.
- Idrott i förening
 - Svensk idrott ska vidareutvecklas, samverka med andra aktörer och ge goda möjligheter att idrotta i förening
- Idrotten gör Sverige starkare
 - Idrottsrörelsen är en ännu starkare samhällsaktör.

Målen bygger på varandra. För att nå målet om livslång idrott i förening, behöver svensk idrott stärka arbetet med värdegrunden och vidareutveckla föreningsidrotten genom att sätta fokus på engagemang och medlemskap. Sammantaget kommer det att göra Sverige starkare.

10.7 Västra Götalands kulturstrategi och regional kulturplan

Kulturstrategin styr, tillsammans med Regionfullmäktiges årliga budget, Västra Götalandsregionens satsningar inom kulturområdet 2020–2023. Kulturstrategin fungerar som vägledning för de organisationer som möjliggör och utvecklar kulturen i Västra Götaland. Kulturstrategin samspelar med Västra Götalandsregionens övergripande styrdokument för visionen om ett gott liv i Västra Götaland. Kulturplanen visar Västra Götalandsregionens prioriteringar för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Den är ett verktyg för dialog och samverkan med myndigheter, kommuner och kommunalförbund samt aktörer inom de konst- och kulturområden som ska utvecklas. Den fungerar också som grunden för Västra Götalandsregionens förhandlingar om statliga medel via kultursamverkansmodellen.

Fem perspektiv är vägledande för Västra Götalandsregionens kulturpolitik. Tillsammans ska de fem perspektiven bidra till att invånarna i Västra Götaland kan delta i ett kulturliv som rör och berör just dem:

- Demokratisk öppenhet
- Konstnärlig kvalitet
- Social relevans
- Ekonomisk potential
- Regional profilering

För att de vägledande perspektiven ska bli verklighet är fem strategiska områden av särskild vikt. De samspelar med de globala megatrenderna och Västra Götalandsregionens utvecklingsuppdrag:

- Vidga deltagandet
- Gynna nyskapande
- Utveckla kapaciteter
- Nyttja tekniken
- Öka internationaliseringen

10.8 Regional Biblioteksplan

Kommuner och regioner ska enligt bibliotekslagen (2013:801, 17 §) anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Västra Götalandsregionens regionala biblioteksplan identifierar prioriterade utvecklingsområden och strategiska inriktningar. Planen är styrande för den regionala biblioteksverksamheten och vägledande för kommunala biblioteksplaner. Dessutom ger den underlag för att stärka samverkan mellan biblioteken för att förverkliga visionen om Det goda livet. Den regionala biblioteksplanen är en del av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020-2023.

Prioriteringar inom den regionala biblioteksplanen:

- Öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhälleliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder
- Främja ökat läsande genom att synliggöra och utveckla bibliotekens läsfrämjande arbete för att inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen
- Främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet genom riktade fortbildningsinsatser och ökad samverkan gällande bibliotekens infrastruktur
- Skapa bättre förutsättningar för människors livslånga lärande genom att medverka till fler gemensamma mötesplatser och projekt för biblioteken samt att främja utveckling av arbetssätt

10.9 Kulturplan Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund arbetar för kommunernas gemensamma intressen och utvecklar gränsöverskridande samarbeten. De kommuner som samverkar är Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Varberg och Vårgårda. Varbergs kommun samverkar inte med Boråsregionen inom ramen för Kultursamverkansmodellen. Kommunalförbundet arbetar med frågor som berör tillväxt och regional utveckling, infrastruktur och transporter, kultur, miljö, samhällsplanering, utbildning samt social välfärd och hälsa. Målet är att skapa gränsöverskridande möten och främja samverkan, innovation och nytänkande.

Samarbetet har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv och har som mål att stärka Sjuhärad som ett bra område att bo, arbeta och leva i. Boråsregionen och Västra Götalandsregionen tecknar årligen en överenskommelse om samverkan och finansiering för att tillsammans uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och Kulturstrategi Västra Götaland. Enligt överenskommelsen finansierar Västra Götalandsregionens kulturnämnd del av en tjänst för delregional kultursamverkan samt medel till kulturutvecklingsprojekt som ska skapa delregionalt mervärde, stärka den kulturella infrastrukturen och stärka samverkan med övriga tillväxtområden.

Kommunerna i Boråsregionen lyfte fem prioriterade områden för kultursamverkan:

- Bibliotek och läsfrämjande
- Kulturskolan
- Offentlig konst och gestaltad livsmiljö
- Platsutveckling och besöksnäring
- Folkbildning och civilsamhälle

11 Kultur- och fritidsplanens kopplingar till kommunala styrdokument

Kommunfullmäktige har delegerat ansvaret gällande kultur- och fritid till utbildningsnämndens. I nämndens reglemente står det bland annat "Utbildningsnämnden är huvudman för kommunens bibliotek enligt bibliotekslag (2013:801). Utbildningsnämnden ska samarbeta med i kommunen verksamma föreningar och organisationer samt inom ramen för av fullmäktige beviljade anslag och fastställda normer fördela bidrag till föreningar och organisationer".

Utbildningsnämnden de ansvarar för:

- Kulturverksamheten i kommunen
- Kulturskolan,
- Registrering enligt 6 kap. 9 § spellag (2018:1138).

Enheten Kultur- och fritid styrs även av Biblioteksplanen för Bollebygds kommun samt Riktlinjer för kommunens stöd till föreningar.

12 Bollebygd kommuns vision 2035

Bollebygd är en kommun under utveckling och tillväxt. Här bor 12 000 invånare.

Leva och bo i Bollebygds kommun.

Här får du en by- och småstadskänsla. Det finns bostäder för alla och i hela kommunen. Närheten, oavsett om det är till stad, flygplats eller natur, är påtaglig. Vi har vatten och luft av god kvalitet, vackra dalgångar och blandad skog. Kraften vi får från naturen ger oss livskvalitet. Detta bevarar vi för kommande generationer. En av kommunens många fördelar är att alla känner alla. Det är enkelt att samtala med varandra – invånare, politiker och kommunens anställda. Kommunen genomsyras av öppenhet, tillgänglighet och delaktighet. Samtal och det goda mötet är förutsättningen för bra relationer och tryggheten i vår kommun. Här lever vi tryggt och säkert. Närheten till varandra skapar tillit och samhörighet. Vi är engagerade och bryr oss om kommunens framtid. Här finns mötesplatser, kultur och fritidsaktiviteter för alla. Kommunen stöttar och uppmuntrar civilsamhällets initiativ och dess engagerade ledare. Här trivs vi och lever gott!

Arbeta och verka i Bollebygds kommun.

Här finns goda förutsättningar för ett rikt näringsliv både på landsbygden och i tätorterna med kreativa och innovativa företagare. Kunskap, engagemang och entreprenörsanda skapar förutsättningar för en hållbar kommun där idéer utvecklas. Våra skolor i toppklass utbildar

framtidens företagare och medarbetare. Satsningar på hela utbildningskedjan lägger grunden för en kommun präglad av kunskap, innovation och kreativitet. Oavsett om du åker inom, till eller från kommunen kan du göra det på ett säkert och hållbart sätt. Utbyggda gång- och cykelvägar och en väl fungerande kollektivtrafik gör det enkelt ta sig till skola, arbete, aktiviteter och rekreation. Bollebygd är en attraktiv kommun för besökare. Vår natur, närhet till sjöar och utbudet av aktiviteter erbjuder något för alla att uppleva och välkomnar gäster från när och fjärran. I samverkan går vi framåt!

13 Kultur och fritids övergripande mål

Bollebygds kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden.

14 Kultur och fritids verksamhetsområden

I kultur- och fritids verksamhetsområden ingår bland annat allmänskultur, barnkultur, kulturskola, folkbibliotek, lovaktiviteter och föreningsliv. I uppdraget finns också skolbibliotek. Flera av verksamhetsområdena kräver samverkan med andra aktörer såsom: andra kommunala verksamheter, region- och delregion, civilsamhället med flera.

14.1 Verksamhetsområde allmänskultur

Ett brett kulturutbud skapar mångfald, bildning och bidrar till ett mer jämlikt, demokratiskt, socialt och hållbart samhälle. Kommunen själva har inte möjlighet att tillskapa bredden av allmänskultur, vilket i sin tur gör att kommunen är beroende av civilsamhället. Genom att exempelvis utveckla kulturskolan, tillskapa kulturaktiviteter för både barn och vuxna, stödja kulturföreningar, stödjade studieförbund, så breddas utbudet av allmänskultur i kommunen. Varje år delar kommun ut ett kulturstipendium till en enskild person, grupp eller förening som belöning för värdefull insats inom kulturområdet.

14.1.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Förbättra informationen om vilka kulturaktörer, kulturarrangemang med mer som finns i kommunen
- Möjliggöra för fler kulturarrangemang
- Samverka med närliggande kommuner och regioner när det ex. gäller arrangemang, projekt mm.
- Utveckla och marknadsföra kommunens kulturstipendium
- Stödja och utveckla samarbete med kulturföreningarna
- Uppmuntra till samverkan mellan olika åldersgrupper och verksamheter inom kultur, skola och idrott.

14.2 Verksamhetsområde studieförbund

Att genom ekonomiskt stöd till och samverkan med studieförbunden ge kommuninvånarna möjlighet att delta i dessas verksamhet. Att ge möjlighet att i demokratiska former bedriva och främja folkbildning och kulturverksamhet av god kvalitet till flickor och pojkar, kvinnor och män i kommunen, utifrån respektive studieförbunds idéburna profil.

14.2.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Utveckla samverkan med studieförbunden
- Stöd till studieförbund som är verksamma i kommunen

14.3 Verksamhetsområdet barn och ungdomskultur

Barnkonventionen framhåller barn och ungas rätt till, samt likvärdiga möjligheter att delta i, det kulturella och konstnärliga livet. Detta gäller alla barn, oberoende av bostadsort, socioekonomiska sammanhang, funktionsvariation eller etnicitet. Därför är det ett viktigt demokratiskt uppdrag att alla barn i Bollebygd kommun ska få ta del av kulturella upplevelser.

Genom samverkan mellan kultur- och fritid och utbildningsförvaltningen arbetar Bollebygd kommun med att göra kultur till en del av barn och ungas vardag. Kommunens barn får ta del av kulturupplevelser inom förskolan och skolan samt på fritiden på exempelvis biblioteket och på ungdomsgården. Målgruppen ska erbjudas bred tillgång till olika konstnärliga uttryck och möjlighet att få uppleva professionell kultur, själva få vara delaktiga och lära sig att använda kreativiteten som ett verktyg i vardagen. Bollebygd kommun samarbetar med regionala och delregionala institutioner och det lokala föreningslivet för att skapa kultur för barn och unga.

14.3.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Erbjudna tillgång till kostnadsfri scenkonst/kultur för barnfamiljer ett par gånger per termin
- Erbjudna kommunens barn kulturupplevelser via förskola/skola utifrån kommunens årshjul för kultur i skolan.
- Marknadsföra samtliga event och göra verksamheten känd för målgruppen och dess nyckelpersoner.
- Öka barn och ungas möjligheter till påverkan och delaktighet i det kulturutbud som erbjuds i kommunen i enlighet med barnkonventionen.

14.4 Verksamhetsområden folkbibliotek och skolbibliotek

14.4.1 Folkbibliotek

Biblioteket är kommunens mest besökta institution och ett viktigt informationscentrum för kommunens invånare, fritidsboende och turister. Verksamheten arbetar utifrån att biblioteket ska vara en mötesplats där alla människor oavsett ålder, etnisk bakgrund, kön, funktionsvariationer, utbildning och ekonomi har tillgång till litteratur, information, kunskap och kulturupplevelser. Enligt bibliotekslagen (2019:961) ska varje kommun anta en biblioteksplan. I biblioteksplanen ska bibliotekets mål och riktning beskrivas samt hur biblioteket ska arbeta med dessa målgrupper och prioriterade gruppen.

Bollebygds kommun har ett huvudbibliotek i tätorten och en filial med meröppet i Töllsjö. Det finns också skolbibliotek på de kommunala skolorna. Beskrivning av bibliotekets uppdrag, utvecklingsområden och målsättning finns i Biblioteksplanen för Bollebygds kommun².

14.4.2 Skolbibliotek

Skolbiblioteken är också en del av det allmänna biblioteksväsendet. I Skollagen understryks att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. (2 kap. 36§) I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 tydliggörs att skolbiblioteket är rektors ansvar. Dessutom betonas vikten av kunskaper i informationssökning och källkritiskt förhållningssätt för eleverna och här skiljer sig uppdraget mellan folkbibliotek och skolbibliotek åt. Likaså vänder sig ett skolbibliotek till elever och lärare på skolan och är en del av det pedagogiska arbetet. Ett skolbibliotek är inte ett öppet offentligt bibliotek.

² Biblioteksplan 2022-2025 för Bollebygds kommun, Kommunfullmäktige 2022-09-22, § 94 (KS2022/102-6)

Beskrivning av skolbibliotekens uppdrag, utvecklingsområden och målsättning finns i Biblioteksplanen för Bollebygds kommun³.

14.5 Verksamhetsområde kulturskolan

Kulturskolan är en viktig resurs för barn och ungas kulturella utveckling och är en mötesplats för unga som är intresserade av musik, teater eller andra kulturella uttryck. Bollebygds kommun har ett ekonomiskt samarbete med Härryda kommuns kulturskola. Genom avtal med Härryda kommun, driver de kulturskolan i kommunen. Kulturskolan erbjuder olika typer av verksamhet på respektive skola.

14.5.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Marknadsföra kulturskolan, så att fler barn och unga väljer att delta i kulturskolans verksamhet
- Utbudet på kulturskolan ska spegla de önskemål som finns
- Möjliggöra för fler att delta i kulturskolans verksamhet
- Utveckla kulturskolans utåtriktade verksamhet
- Utveckla samverkan mellan kulturskolan och andra verksamheter inom kommunen

14.6 Verksamhetsområde fritid

Bollebygds kommun har ett starkt föreningsliv med tydlig lokal förankring som erbjuder invånarna en bredd i form av olika aktiviteter. Kommun avser med föreningsstödet att ge föreningarna möjlighet att driva sina verksamheter vilket ska stärka både föreningarna, den enskilde invånaren som kommunen som helhet. Genom ett anpassat och uppdaterat föreningsstöd avser Bollebygd kommun först och främst att stödja barn- och ungdomsföreningarna i deras verksamheter. Det kommunala stödet till föreningslivet ska utgå från barnkonventionen där barnens bästa sätts i centrum. Föreningsstödet syftar även till att skapa förutsättningar för en levande landsbygd och en jämställd och jämlik kommun.

14.6.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Stödja föreningar i marknadsföring, så att fler hittar till föreningarnas verksamheter
- Utveckla kommunens föreningsråd
- Säkerställa att det ekonomiska stödet till föreningarna fördelas rättvist
- Säkerställa att det ekonomiska stödet till föreningarna är kända
- Stödja utvecklingen av föreningarna
- Möjliggöra för att fler föreningar bildas
- Skapa förutsättningar för att barn och unga ska få en trygg och drogfri fritid
- Uppmuntrar till samverkan mellan olika åldersgrupper och verksamheter inom kultur, skola och idrott

14.7 Verksamhetsområdet lovaktiviteter

Syftet med lovaktiviteter är att skapa gratisaktiviteter för de barn som är lediga vid olika skollov. Aktiviteterna ska vända sig till alla kommunens barn. Målet med aktiviteterna är att lediga barn ska ha något att göra, men också att skapa förutsättningar för att komma i kontakt med nya fritidsaktiviteter. För att lyckas att arrangera en variation av aktiviteter är samverkan med föreningslivet, studieförbund med flera avgörande.

³ Biblioteksplan 2022-2025 för Bollebygds kommun, Kommunfullmäktige 2022-09-22, § 94 (KS2022/102-6)

14.7.1 Utvecklingsområden och målsättning

- Tillse att det finns gratis lovaktiviteter på sport-, påsk-, sommar- och läslov/höstlov (v. 44)
- Marknadsföra de aktiviteter och arrangemang som finns på de olika lov
- Skapa förutsättningar för föreningar att arrangera lovaktiviteter

15 Uppföljning

Uppföljning och utvärdering är ett viktigt verktyg för att utveckla olika verksamheter. Genom uppföljning och utvärdering kan vi justera det som var mindre bra men också förbättra det som har varit lyckat. Uppföljning och utvärdering är en ständigt pågående process och görs med fördel under hela plantiden.

Uppföljning och utvärdering kan göras på en rad olika sätt. Grunden är dock olika former av statistik exempelvis antalet besökare på biblioteket, antalet föreningar med mera. Tyvärr kan statistik vara ganska trubbiga mått, vilket gör att analysen av siffrorna är avgörande för att kunna använda dem i ett utvecklingsarbete. Genom att använda fler statistiska mått, förbättrar det möjligheten att beskriva de olika verksamheterna på ett mer korrekt sätt.

Planen är tidsbestämd till 2026 och ska därefter revideras och utvärderas. Denna utvärdering utgör sedan ett av underlagen för en ny kultur- och fritidsplan. Ansvaret för att utvärderingen görs åligger chefen för Kultur- och fritidsenheten. Planen kommer årligen användas vid framtagandet av handlingsplaner, delårs- och årsrapporter.